

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om
ändring av lagen om skada, ådragen i militärtjänst**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om skada, ådragen i militärtjänst ändras så att anhörigförhöjning av livränta och dagpenning med stöd av ett barns sjukdom samt sjukvårdstillägg och tilläggsränta, vilka för närvarande beviljas för viss tid, skall kunna beviljas så att de gäller tills vidare. I fråga om sjukvårdstillägget och tilläggsräntan skall detta förfarande kunna tillämpas om sökanden har fyllt 65 år. I fråga om de ersättningar som betalas till anhöriga föreslås motsvarande ändring i försörjningspension som beviljas med stöd av ett barns sjukdom samt i tilläggsförsörjningspension. Tilläggsförsörjningspension skall dock endast kunna beviljas tills vidare om sökanden har fyllt 65 år.

Det föreslås att ersättningssystemet skall förenklas i fråga om ersättningar som betalas för tiden för anstaltsvård. Förhöjd anhörigförhöjning på grundval av 80-procentig arbetsoförmåga skall enligt förslaget betalas oberoende av om mottagaren vårdas på anstalt eller ej. Beloppet av anhörigförhöjningen skall alltså inte längre sjunka under tiden för vård på anstalt. Hjälploshetstillägg och mentillägg samt sjukvårdstillägg skall kunna betalas i sex månader från det anstaltsvård som uppskattas bli bestående inleds. Tillfällig anstaltsvård eller tillfällig frånvaro från bestående anstaltsvård skall inte längre inverka på beloppet av dessa ersättningar.

I propositionen föreslås också att en ersättningstagare som har rätt till rehabilitering skall kunna dela sin rehabiliteringsperiod med maken.

I fråga om besvärsrätten föreslås att möjligheten att överklaga försäkringsdomstolens utslag hos högsta domstolen slopas. Försäkringsdomstolens sammansättning vid behandlingen av militärskadeärenden skall samtidigt ändras så att antalet lekmanaledamöter som känner till ersättningstagarnas förhållanden ökas och deras deltagande i behandlingen av ärendena effektivteras.

Det föreslås att möjligheten för olycksfallsverket och försäkringsdomstolen att undanröja ett beslut och ta upp saken till ny behandling utvidgas så att den gäller alla ersättningsärenden enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst. Olycksfallsverket skall kunna förfara på så sätt om det är fråga om beviljande av förvägrad förmån eller höjning av beviljad förmån. Försäkringsdomstolen skall kunna undanröja ett beslut också då det är nödvändigt att ändra det till nackdel för ersättningstagaren. Ett ärende skall kunna bli anhängigt vid försäkringsdomstolen på initiativ av antingen olycksfallsverket eller ersättningstagaren.

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1994 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 1994.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

1.1. Allmänt

Med stöd av lagen om skada, ådragen i

militärtjänst (404/48; nedan militärskadelagen) beviljas ersättning för skada, sjukdom, dödsfall eller försvinnande som före 1991 inträffat vid krigstjänst eller under därmed jämförbara förhållanden samt vid militärtjänstgöring.

I ersättning betalas till den skadade personligen sjukvård, dagpenning, livränta och tilläggsränta. Om den som får dagpenning eller livränta har anhöriga att försörja, betalas förmånen förhöjd enligt 9 §. Som tilläggsdel till dagpenning eller livränta kan enligt 10 § betalas hjälplöshetstillägg och mentillägg, klädestillägg, motorfordonstillägg, ledarhundstillägg, sjukvårdstillägg och förhöjt sjukvårdstillägg.

Om en skadad eller insjuknad har avlidit eller försvunnit betalas till hans anhöriga försörjningspension enligt 14 § och tilläggsförsörjningspension enligt 16 § samt till dödsboet begravningshjälp enligt 17 §.

Ersättningsärenden som avses i militärskadelagen behandlas i första instans av olycksfallsverket. I verkets beslut söks ändring hos försäkringsdomstolen. I försäkringsdomstolens utslag får ändring sökas hos högsta domstolen i den mån besvärshöjden inte har begränsats i 29 § 2 mom.

År 1993 betalas ersättning till ca 61 000 personer, av vilka ca 37 000 är krigsinvalida, 21 000 får försörjningspension och 3 000 har skadats eller insjuknat under värnplikstiden.

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte våren 1992 en arbetsgrupp med uppgift att utreda möjligheterna att ändra ersättningssystemet enligt militärskadelagen så att det baserar sig på kalkyler. Målet var att förenkla ersättningssystemet med tanke på ersättningstagarna, minska uppgifterna samt spara in arbetskraft vid olycksfallsverket. Arbetsgruppen beslöt föreslå att militärskadelagen delvis skall revideras i fråga om de individuella ersättningarna. Till följd av revideringen bör också förordningen om tillämpningen av vissa stadganden i lagen om skada, ådragen i militärtjänst (1117/85) ändras.

1.2. Stöd för närståendevård (6 § 4 mom.)

Sjukvård som ersätts enligt militärskadelagen är enligt 6 § 4 mom. bl.a. hemservice som avses i 17 § 1 mom. 3 punkten socialvårdslagen (710/82) och som tidigare kunde ges också i form av stöd för vård i hemmet av åldringar, handikappade och långtidssjuka. Socialvårdslagen ändrades genom lag av den 18 december 1992 (1365/92) så, att i lagen togs in stadganden om stöd för närståendevård som ersatte det tidigare systemet med stöd för vård i hemmet av åldringar, handikappade och långtidssjuka.

Stöd för närståendevård omnämns nu i 17 § 1 mom. 7 punkten socialvårdslagen som en självständig serviceform vid sidan av annan socialservice som kommunen ordnar. Det föreslås därför att en hänvisning till 17 § 1 mom. 7 punkten socialvårdslagen skall tas in i 6 § 4 mom. militärskadelagen. Den föreslagna ändringen är av teknisk natur.

1.3. Rehabilitering (6 § 6 mom.)

Om rehabilitering som den skadade eller insjuknade personligen får och som ersätts såsom sjukvård stadgas i 6 § 5 mom. militärskadelagen. Med stöd av lagen har ersättningstagarens make inte haft möjlighet att få rehabilitering. Inom ramen för ett separat anslag som årligen fastställs av social- och hälsovårdsministeriet har dock makar till ersättningstagare vilkas invaliditetsgrad överstiger 50 % kunnat ansöka om rehabilitering.

Till följd av att ersättningstagarna blivit äldre och rehabiliteringsmodellerna utvecklats är det aktuellt att stadga i lag om att också maken kan delta i rehabilitering på anstalt. På så sätt stöds öppenvård, eftersom framför allt sådana ersättningstagare som dagligen är i behov av en annan persons hjälp kan klara sig betydligt bättre hemma om de får rehabilitering i vilken maken deltar.

Därför föreslås att till 6 § militärskadelagen fogas ett nytt 6 mom. enligt vilket den skadade eller insjuknade kan dela sin rehabiliteringsperiod med maken enligt vad som stadgas genom förordning.

1.4. Kommunernas ersättningar (6 a § 2 mom.)

Till en kommun eller en samkommun som ordnat service, rehabilitering eller anstaltsvård som avses i 6 § militärskadelagen utges med stöd av 6 a § ersättning för de kostnader som detta medfört. Om grunderna för beräkning av ersättningen stadgas i 6 a § 2 mom. Där hänvisas till lagen om kommunala allmänna sjukhus, som har upphävts genom lagen om specialiserad sjukvård (1062/89). I den lagen ingår inga stadganden om kostnadsberäkning. Därför föreslås att 6 a § 2 mom. militärskadelagen ändras så, att sjukvård och rehabilitering som ges eller ordnas av en sjukvårdsanstalt ersätts enligt de faktiska kostnader den åsam-

kar kommunen eller samkommunen. Hänvisningen till lagen om kommunala allmänna sjukhus slopas. Den föreslagna ändringen är av teknisk natur.

1.5. Förhöjd anhörigförhöjning (9 § 1 mom.)

Om anhörigförhöjning av dagpenning eller livränta stadgas i 9 § militärskadelagen. Om den skadade eller insjuknade skall försörja sin maka eller barn under sjutton år, betalas förmånen enligt 9 § 1 mom. förhöjd med 30 % för den första anhöriga och med 20 % för varje följande anhörig. Anhörigförhöjningen betalas förhöjd till ersättningstagare vars invaliditetsgrad är minst 80 %. För dem är förhöjningen 60 % för den första anhöriga, som vanligen är makan.

Ges ersättningstagaren under en längre tid än tre månader sådan vård på sjukhus eller i annan anstalt som ersätts enligt militärskadelagen, betalas dagpenningen eller livräntan likväl förhöjd med endast 30 % för den tid som överstiger tre månader. Enligt 6 § förordningen om tillämpningen av vissa stadganden i lagen om skada, ådragen i militärtjänst betraktas högst tio dygns frånvaro från anstaltsvård som anstaltstid vid tillämpningen av militärskadelagen, varvid anhörigförhöjningen för den första anhöriga är 30 %. Under frånvaro som varar över tio dygn är anhörigförhöjningen 60 %, om ersättningstagarens invaliditetsgrad är minst 80 %. Om ersättningstagaren återvänder till anstalten efter att ha varit frånvarande över tre månader, betalas den förhöjda anhörigförhöjningen alltså i tre månader från dagen för ankomsten till anstalten. Om däremot en ny period av anstaltsvård börjar innan tre månader förflutit från det att föregående vård upphörde, är anhörigförhöjningen för den nya anstaltsvården 30 %.

De gällande stadgandena ger upphov till situationer då ersättningstagarna lämnar anstalten för en tid bara för att behålla rätten till förhöjd anhörigförhöjning. Detta medför mycket arbete för olycksfallsverket, eftersom anstaltstiderna och frånvarotiderna skall övervakas kontinuerligt.

Därför föreslås att 9 § 1 mom. militärskadelagen ändras så, att förhöjd anhörigförhöjning, dvs. en förhöjning om 60 % för den första anhöriga, skall betalas till alla dem till vilka anhörigförhöjning betalas med stöd av att

invaliditetsgraden är minst 80 %, oberoende av om de vårdas på anstalt eller inte. Den föreslagna ändringen förenklar ersättningssystemet.

1.6. Anhörigförhöjning med stöd av ett barns sjukdom (9 § 3 mom.)

I 9 § 3 mom. militärskadelagen stadgas om anhörigförhöjning på grund av ett barns sjukdom. Dagpenning eller livränta kan betalas förhöjd, om förmånstagaren skall försörja ett barn som fyllt sjutton år och som på grund av någon kroppslig eller själslig defekt som uppstått därförinnan inte kan försörja sig. Anhörigförhöjningen kan på denna grund betalas så länge det nämnda tillståndet fortbestår. I praktiken har förhöjningen i allmänhet beviljats för fem år i sänder. Efter att tidsfristen löpt ut har förutsättningarna för fortsatt förhöjning undersökts på grundval av en ansökan om fortsättning, och ett nytt beslut har fattats om saken.

En sådan sjukdom hos ett barn för vilken anhörigförhöjning kan beviljas har i allmänhet visat sig bli bestående. Det vore således motiverat att i dessa fall avstå från beslut som gäller bara en viss tid.

Det föreslås att 9 § 3 mom. militärskadelagen ändras så, att de uttryck som syftar på beslut som gäller en viss tid och på beroende av prövning stryks. Anhörigförhöjning på grund av ett barns sjukdom skall beviljas på ansökan alltid då de villkor som nämns i stadgandet uppfylls. Besluten skall gälla tills vidare. Den föreslagna ändringen förenklar ersättningssystemet.

1.7. Hjälploshets- och mentillägg (10 § 1 mom. 1 punkten)

Om sådana tilläggsdelar till dagpenning och livränta som är beroende av prövning stadgas i 10 § militärskadelagen. S.k. hjälploshets- och mentillägg kan med stöd av 10 § 1 mom. 1 punkten betalas till den som till följd av kroppsskada eller sjukdom råkat i ett så hjälplost läge att han inte klarar sig utan någon annans hjälp eller vars svåra skada eller sjukdom annars åsamkar honom osedvanligt men.

Under tiden för vård på anstalt betalas hjälploshets- och mentillägg i två månader från det vården inleds. Enligt 6 § förordningen om tillämpningen av vissa stadganden i lagen om

skada, ådragen i militärtjänst betalas till ersättningstagaren full tilläggsdel under frånvaro som pågår över tio dygn. Om han återvänder till anstalten efter att ha varit frånvarande över tre månader, betalas hjälplöshets- och mentillägg alltjämt i två månader räknat från dagen för ankomsten till anstalten. Om däremot en ny period av anstaltsvård börjar innan tre månader förflutit från det att föregående vård upphörde, anses den nya vårdtiden utgöra fortsättning på den föregående.

För förenklade av ersättningssystemet föreslås att 10 § 1 mom. 1 punkten militärskadelagen ändras så, att hjälplöshets- och mentillägg inte skall betalas längre än sex månader från inledandet av sådan vård på sjukhus eller annan anstalt som skall ersättas med stöd av lagen och som uppskattas bli varaktig. Den föreslagna ändringen förutsätter att anstaltsvårdens varaktighet uppskattas som bestående eller tillfällig. Om anstaltsvården anses som tillfällig avbryts inte utbetalningen av hjälplöshets- och mentillägg fastän vården pågår över sex månader om året. Den föreslagna ändringen stöder öppenvård, eftersom tillfälliga perioder i anstaltsvård enligt förslaget inte skall inverka på ersättningsbeloppet.

1.8. Sjukvårdstillägg (10 § 1 mom. 5 punkten)

Om det s.k. sjukvårdstillägg som betalas som en av prövning beroende tilläggsdel till dagpenning och livränta stadgas i 10 § 1 mom. 5 punkten militärskadelagen. Sjukvårdstillägg kan betalas till den vars invaliditetsgrad är minst 20 procent och vars utkomst till följd av kostnader för sjukdom som drabbat honom eller en anhörig eller av andra särskilda skäl har försvårats. Om det kan bedömas att de förhållanden som avses i stadgandet kommer att fortbestå tills vidare, får tilläggsdelen även beviljas i förskott för viss tid.

Sjukvårdstillägget baserar sig på behovsprövning och dess beviljande förutsätter att inkomsterna kontrolleras. Det vore motiverat att delvis avstå från kontrollen, eftersom inkomstnivån för ersättningstagare som fyllt 65 i allmänhet stabiliseras i och med att de pensioneras.

Det föreslås att 10 § 1 mom. 5 punkten ändras så, att sjukvårdstillägget får beviljas i förskott, om den skadade eller insjuknade har fyllt 65 år eller om det annars kan bedömas att

de förhållanden som avses i stadgandet kommer att fortbestå tills vidare. Den föreslagna ändringen innebär att beslut om beviljande av sjukvårdstillägg i förskott kan fattas så att de gäller tills vidare. Samtidigt förenklar det ersättningssystemet.

Om de omständigheter som ligger till grund för beslutet väsentligt förändras, får olycksfallsverket enligt 26 § 1 mom. rätta ersättningsbeloppet. T.ex. makens död inverkar på ersättningstagarens pensioner och på beloppet av de årliga sjukvårdsutgifterna. Därför bör grunderna för beviljande av sjukvårdstillägg ses över till följd av makens död.

Om en person som beviljats sjukvårdstillägg tills vidare tas in för bestående anstaltsvård, är det inte motiverat att betala sjukvårdstillägg. Därför föreslås att det i 10 § 1 mom. 5 punkten stadgas att sjukvårdstillägget inte betalas längre än sex månader från inledandet av sådan vård på sjukhus eller någon annan anstalt som skall ersättas med stöd av militärskadelagen och som bedöms bli bestående.

1.9. Försörjningspension på grund av ett barns sjukdom (15 § 4 mom.)

Om försörjningspension som betalas på grund av ett barns sjukdom stadgas i 15 § 4 mom. militärskadelagen. Om en sådan försörjningspensionstagare eller ett sådant barn som vid den skadades eller insjuknades död hade fyllt sjutton år till följd av någon kroppslig eller själslig defekt som uppkommit därförinnan inte kan försörja sig, kan försörjningspension betalas så länge detta tillstånd fortbestår. I praktiken kan försörjningspension på denna grund betalas tills barnet avlider. Beslutet fattas dock för viss tid. De förhållanden som berättigar till ersättning är i allmänhet bestående, varför det vore motiverat att avstå från beslut som gäller bara en viss tid.

Det föreslås att 15 § 4 mom. militärskadelagen ändras så att de uttryck som syftar på beslut som gäller en viss tid och på beroende av prövning stryks. Försörjningspension med stöd av ett barns sjukdom skall alltså beviljas så att den gäller tills vidare. Den beviljas på ansökan i alla de fall då de förutsättningar som nämns i stadgandet uppfylls. Den föreslagna ändringen förenklar ersättningssystemet.

1.10. Tilläggsförsörjningspension (16 § 1 och 2 mom.)

Om tilläggsförsörjningspension stadgas i 16 § militärskadelagen. En änka som får försörjningspension kan enligt 16 § 1 mom. beviljas tilläggsförsörjningspension för viss tid, om hennes möjligheter att klara sig med egna inkomster har försvårats. Enligt 16 § 2 mom. kan likaså ett föräldralöst barn eller en förälder som får försörjningspension beviljas tilläggsförsörjningspension för viss tid för tryggnad av en skäligen utkomst.

Tilläggsförsörjningspensionen bygger på behovsprövning och dess beviljande förutsätter att inkomsterna kontrolleras. Eftersom inkomstnivån för ersättningstagare som fyllt 65 i allmänhet stabiliseras i och med att de pensioneras, kan man avstå från kontrollen i deras fall. Det föreslås därför att 16 § 1 och 2 mom. ändras så, att tilläggsförsörjningspensionen får beviljas tills vidare, om mottagaren har fyllt 65 år. Den föreslagna ändringen förenklar ersättningsystemet.

Om de omständigheter som ligger till grund för beslutet väsentligt förändras, får olycksfallsverket enligt 26 § 1 mom. rätta ersättningsbeloppet.

1.11. Tilläggsränta (18 § 1 och 2 mom.)

Om tilläggsränta stadgas i 18 § militärskadelagen. Den kan betalas till en skadad eller insjuknad vars invaliditetsgrad är fastställd till minst 20 %. Tilläggsräntan beviljas för viss tid. I praktiken har den beviljats för högst åtta år.

På tilläggsräntans storlek inverkar enligt 18 § 1 och 2 mom. sökandens invaliditetsgrad, hans boningsorts dyrhetsgrad samt beloppet av hans fasta årsinkomster under den tid för vilken tilläggsränta fastställs.

Eftersom inkomstnivån för ersättningstagare som fyllt 65 i allmänhet stabiliseras i och med att de pensioneras, kan man avstå från att övervaka inkomsterna i deras fall. Det föreslås därför att 18 § 1 mom. ändras så, att omnämnandet av att tilläggsräntan betalas för viss tid slopas till den del det är fråga om tilläggsränta som beviljas en sökande som har fyllt 65 år. På motsvarande sätt föreslås att den onödiga hänvisningen till att beslutet gäller för viss tid slopas i 18 § 2 mom. De föreslagna ändringarna förenklar ersättningsystemet.

Om de omständigheter som inverkar på beviljandet av tilläggsränta väsentligt förändras, kan ersättningsbeloppet rättas med stöd av 26 § 1 mom. Rättelse kan vara nödvändig t.ex. till följd av att maken avlidit.

1.12. Undanröjande av beslut (25 §)

Enligt 25 § militärskadelagen har den myndighet som senast avgjort saken befogenhet att efter att ha hört sakägarna upphäva sitt beslut och uppta saken till förnyad behandling, om den utredning varpå beslut om livränta, tilläggsränta eller försörjningspension grundas är väsentligen oriktig eller bristfällig och det är fråga om ersättnings storlek. Som stadgandet nu lyder är dess tillämpningsområde mycket begränsat. För att garantera ersättningstagarnas rättsskydd är det nödvändigt att ändra stadgandet, i synnerhet som det nedan föreslås att möjligheten att söka ändring i försäkringsdomstolens utslag skall slopas.

Det föreslås att 25 § militärskadelagen ändras så att dess tillämpningsområde omfattar alla ersättningsärenden enligt lagen. Dessutom skall ett beslut kunna undanröjas och ärendet tas upp till ny behandling med stöd av stadgandet även när det är fråga om rätt till ersättning. Stadgandet skall också gälla beslut som t.ex. på grund av felaktig lagtolkning uppenbarligen inte är lagenliga.

Det föreslås att i 25 § 1 mom. skall stadgas att försäkringsdomstolen kan undanröja ett beslut och ta upp ärendet till ny behandling eller bestämma att olycksfallsverket skall ta upp ärendet till ny behandling. Frågan om ny behandling av ett ärende skall kunna bli anhängig vid försäkringsdomstolen antingen på framställning av olycksfallsverket eller på ansökan av den som saken gäller. Om olycksfallsverket gör en sådan framställning skall verket tillfälligt kunna avbryta utbetalningen av ersättningen eller betala den endast till den del det tidigare beslutet inte enligt verket är felaktigt. Innan försäkringsdomstolen fattar beslut om ny behandling skall sakägaren höras. Hörandet är nödvändigt, om ärendet har blivit anhängigt på olycksfallsverkets initiativ. Försäkringsdomstolen skall kunna undanröja både sina egna beslut och olycksfallsverkets laga-kraftvunna beslut och beroende på fallets art antingen återföra ärendet till olycksfallsverket eller själv avgöra det.

Det föreslås att i 2 mom. skall stadgas att

också olycksfallsverket kan ta upp ett ärende till ny behandling, om det är fråga om beviljande av förvägrad förmån eller höjning av beviljad förmån.

För tydlighets skull föreslås att i 3 mom. skall tas in en hänvisning till stadgandena om extraordinärt ändringsökande i 31 kap. rättegångsbalken.

1.13. Besvärsförbud i fråga om försäkringsdomstolens utslag (29 §)

Enligt 29 § 2 mom. militärskadelagen får ändring i försäkringsdomstolens utslag sökas hos högsta domstolen, om det är fråga om huruvida skada, sjukdom, dödsfall eller försvinnande berättigar till ersättning enligt lagen.

År 1991 inkom till högsta domstolen 336 besvär enligt militärskadelagen. Högsta domstolen ändrade försäkringsdomstolens utslag i fyra fall. Trots att tämligen många besvär anförs varje år, ändras försäkringsdomstolens utslag sällan i högsta domstolen.

För att systemet för sökande av ändring skall förenklas föreslås att 29 § 2 mom. militärskadelagen ändras så att möjligheten att överklaga hos högsta domstolen slopas. Den föreslagna ändringen försvagar inte nämnvärt klienternas rättsskydd, om försäkringsdomstolens möjlighet att upphäva utslag och ta upp ärenden till ny behandling samtidigt utvidgas så som föreslås ovan och om stadgandena om lekmanaledamöters deltagande i försäkringsdomstolens handläggning av ärenden kompletteras så som föreslås nedan.

Det föreslås att 29 § 3 och 4 mom. utgår såsom onödiga. Det föreslås att paragrafens 1 mom. moderniseras och att i 5 och 6 mom. görs tekniska ändringar till följd av ändringen av 2 mom.

1.14. Försäkringsdomstolens lekmanaledamöter (29 a § 1 och 3 mom.)

Om lekmanaledamöters deltagande i försäkringsdomstolens handläggning av ärenden stadgas i 29 a § militärskadelagen. Enligt 1 mom. finns för handläggning av ärenden på vilka lagen skall tillämpas vid försäkringsdomstolen som lekmanaledamöter två militärledamöter och två ledamöter som har kännedom om ersättningstagarnas förhållanden. Lekman-

naledamöterna deltar enligt 3 mom. i handläggningen om det i ärendet är fråga om huruvida kroppsskada, sjukdom, dödsfall eller försvinnande berättigar till ersättning, eller om så särskilt stadgas i lagen om försäkringsdomstolen. Militärledamöterna och de ledamöter som har kännedom om ersättningstagarnas förhållanden deltar i handläggningen utgående från vilken slags sakkunskap som närmast behövs i ärendet.

Det föreslås att 29 a § 1 mom. militärskadelagen ändras så, att antalet ledamöter som har kännedom om ersättningstagarnas förhållanden ökas till tre och deras deltagande i handläggningen av ärenden effektivteras. I försäkringsdomstolens sammanträde skall samtidigt delta antingen två ledamöter som har kännedom om ersättningstagarnas förhållanden eller en sådan ledamot och en militärledamot, beroende på sakens natur. Militärledamöternas deltagande skall enligt huvudregeln begränsas till ärenden då det är fråga om skada, sjukdom, dödsfall eller försvinnande som inträffat under tjänstgöring i fredstid.

Eftersom det skall stadgas om försäkringsdomstolens sammansättning med avseende på lekmanaledamöterna i 29 a § 1 mom., föreslås att omnämmandet därav stryks i 3 mom.

2. Propositionens verkningar

2.1. Ekonomiska verkningar

De föreslagna ändringarna kommer att minska anslaget för statens ersättningar med stöd av militärskadelagen med 216 000 mk årligen. Enligt det föreslagna ikraftträdelsestadgandet indras utbetalningen av livränta på grundval av 100-procentig invaliditetsgrad för krigsinvalid i långvarig anstaltsvård. Efter den föreslagna lagändringen betalas till krigsinvalider livränta enligt den invaliditetsgrad som fastställts för den skada eller sjukdom som ersätts. Detta förslag kommer att minska statens ersättningsutgifter med 1,6 milj. mk. Då förslaget samtidigt omfattar betalning av förhöjd anhörigförhöjning för den första anhöriga till alla krigsinvalider vars invaliditetsgrad är minst 80 % oberoende av om de vårdas på anstalt eller inte, ökar detta statens ersättningsutgifter med ca 600 000 mk. Den föreslagna förlängningen av tiden för betalning av hjälpplöshets- och mentillägg till sex månader under långvarig

anstaltsvård ökar statens ersättningsutgifter med ca 700 000 mk. Ändringen av beslut om försörjningspension på grund av ett barns sjukdom så att de blir slutgiltiga ökar statens ersättningsutgifter med ca 84 000 mk. Således kommer nettominskningen av statens ersättningsutgifter enligt förslaget att uppgå till 216 000 mk, varav 1,6 milj. mk i avdrag och sammanlagt 1 384 000 mk i tillägg.

De ändringar som föreslagits för förenklande av ersättningsystemet leder också till att behovet av arbetskraft vid olycksfallsverket minskar. Verkets funktioner kan rationaliseras betydligt. Detta medför en årlig inbesparing i verkets förvaltningsutgifter om 719 000 mk år 1995, 776 000 mk år 1996 samt 423 000 mk år 1997.

Planerings- och programmeringsarbetet i samband med det ADB-baserade system för beslutsfattande och utbetalningar som nu planeras vid olycksfallsverket kommer också till vissa delar att förenklas, vilket i någon mån medför kostnadsinbesparingar.

2.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

Till följd av de föreslagna lagändringarna kan antalet anställda vid olycksfallsverket minskas med ytterligare sammanlagt 22 årsverken utöver de minskningar av sammanlagt 38 årsverken som förutsätts i statsrådets principbeslut av den 30 april 1991 och föreslås i verkets verksamhets- och ekonomiplan för åren 1994—1997. Minskningarna fördelar sig per år som följer:

- fram till slutet av 1994 5 årsverken
- fram till slutet av 1995 5 årsverken
- fram till slutet av 1996 7 årsverken
- fram till slutet av 1997 5 årsverken.

Antalet anställda vid olycksfallsverket minskar från 255 årsverken år 1993 till 195 årsverken 1997. I någon mån medför minskningarna också förändringar i olycksfallsverkets interna organisation.

I och med att olycksfallsverkets uppgifter minskar är det ändamålsenligt att senare avsluta verket till någon annan organisation. Den arbetsgrupp som behandlat revisionen av militärskadelagen har föreslagit att olycksfallsverket skall införlivas med statskontoret senast 1998. I samma sammanhang skall verkets militärsanitetsarkiv enligt förslaget fogas till

krigsarkivet. Också enligt det principbeslut som statsrådet den 17 juni 1993 fattade angående reformering av centralförvaltningen och regionalförvaltningen bör olycksfallsverket knytas till statskontoret.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts av en av social- och hälsovårdsministeriet tillsatt arbetsgrupp. Utlåtanden om arbetsgruppens promemoria (SHM 1993:5) har begärts hos sektionen för sjuk- och brödrahem vid Hoi-to- ja kuntoutuslaitosten Liitto, folkpensionsanstalten, högsta domstolen, försvarsministeriet, Delegationen för frontveteranfrågor, Finlands Kommunförbund, Krigsinvalidernas Brödraförbund, krigsarkivet, olycksfallsverket, olycksfallsverkets personalorganisationer, försäkringsdomstolen, statskontoret och finansministeriet.

Om de ändringar som föreslagits i stadganden som gäller domstolsväsendet har ett ställningstagande begärts hos justitieministeriet.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1994. Det föreslås dock att 9 § 1 mom. inte skall tillämpas förrän den 1 juli 1994, vilket är nödvändigt på grund av att olycksfallsverkets ADB-system förnyas.

Genom lagen om ändring av lagen om skada, ådragen i militärtjänst (1116/85) upphävdes 8 § 3 mom., enligt vilket livränta betalades på grundval av 100-procentig invaliditetsgrad för den tid då ersättningstagaren fått anstaltsvård som ersätts med stöd av militärskadelagen. Enligt 2 mom. i ikraftträdelsestadgandet tillämpades emellertid denna förmån fortfarande på de ersättningstagare vars anstaltsvård börjat före lagens ikraftträdande. I mars 1993 fanns det 86 sådana ersättningstagare. Under den långvariga anstaltsvården har de inte förmått använda ersättningarna till sin egen nytta, utan pengarna har samlats på deras konton. Detta kan inte anses ändamålsenligt. Därför föreslås att det nämnda 2 mom. i ikraftträdelsestadgandet upphävs.

Avsikten med ändringen av 10 § 1 mom. är inte att på nytt ge de ersättningstagare som vårdas på anstalt och för vilka betalningen av det nämnda tillägget har upphört till följd av

minst två månaders anstaltsvård rätt till hjälp- löshets- och mentillägg. Om ersättningstagaren sedan lagen trätt i kraft tillfälligt inte är i anstaltsvård som pågått över två månader, skall hjälplöshets- och mentillägg betalas för denna tid men inte längre efter att anstaltsvården återupptagits. Ett stadgande om detta föreslås i 3 mom. i ikraftträdelsestadgandet.

Om en mottagare av sjukvårdstillägg eller tilläggsränta som beviljats för viss tid har fyllt 65 år innan lagen trätt i kraft, skall beslutet om förmånen när lagen träder i kraft ändras så att det gäller tills vidare. Ett stadgande om detta föreslås i 4 mom. i ikraftträdelsestadgandet.

I 5 mom. föreslås bli stadgat att de föreslagna stadgandena i 25 § om upphävande av beslut och upptagande av ärenden till ny behandling skall tillämpas också på de beslut av olycksfallsverket och försäkringsdomstolen som har meddelats innan denna lag trätt i kraft.

På de besvär som när lagen träder i kraft är anhängiga vid försäkringsdomstolen tillämpas enligt 6 mom. de stadganden i 29 § som gäller sökande av ändring hos högsta domstolen sådana de lyder när denna lag träder i kraft. Detsamma gäller sådana besvär över av olycksfallsverket före lagens ikraftträdande meddelade beslut som inte är anhängiga vid ikraftträdandet men som inkommer till försäkringsdomstolen inom stadgat tid.

5. Lagstiftningsordning

Enligt 66 § 7 mom. riksdagsordningen kan ett lagförslag som försvagar det lagstadgade grundläggande utkomstskyddet lämnas vilande.

Enligt detaljmotiveringen i regeringens proposition med förslag till lag om ändring av riksdagsordningen (RP 234/91) hör bl.a. ersättningar enligt militärskadelagen till det lagstadgade grundläggande utkomstskyddet. I det betänkande som grundlagsutskottet avgav till följd av lagförslaget (GrUB 7/1992 rd) konstateras att det dock kan vara möjligt att t.ex. göra mindre ändringar i förutsättningarna för en förmån som i sig omfattas av skyddet och i ringa mån också i dess storlek utan att det ges möjlighet att lämna lagförslaget vilande, om de personer för vilka förmånen som en helhet är nödvändig med tanke på det grundläggande utkomstskyddet fortfarande får den.

De ändringar som i denna proposition föreslås i militärskadelagen försvagar inte det lagstadgade grundläggande utkomstskyddet, eftersom de i och med att ersättningssystemet förenklas snarare förbättrar än försvagar ersättningstagarnas ställning.

Upphävandet av 2 mom. i ikraftträdelsestadgandet i den nämnda lagen om ändring av militärskadelagen minskar visserligen i någon mån den ersättning som betalas i pengar, men det försämrar inte ersättningstagarnas förhållanden. Efter ändringen får de livränta enligt den invaliditetsgrad som fastställts för den skada eller sjukdom som ersätts. En ersättningstagare som får anstaltsvård som ersätts enligt militärskadelagen får dessutom gratis uppehälle och hälso- och sjukvård.

Enligt regeringens uppfattning kan lagförslaget på de ovan anförda grunderna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om skada, ådragen i militärtjänst

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 28 maj 1948 om skada, ådragen i militärtjänst (404/48), 6 § 4 mom., 6 a § 2 mom., 9 § 1 och 3 mom., 10 § 1 mom. 1 och 5 punkten, 15 § 4 mom., 16 § 1 och 2 mom., 18 § 1 och 2 mom., 25 och 29 §§ samt 29 a § 1 och 3 mom.,

av dessa lagrum 6 § 4 mom. sådant det lyder i lag av den 30 november 1990 (1049/90), 9 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 31 december 1985 (1116/85), 9 § 3 mom. och 16 § 2 mom. sådana de lyder i lag av den 3 december 1965 (622/65), 10 § 1 mom. 1 punkten sådan den lyder i lag av den 9 maj 1975 (304/75), 10 § 1 mom. 5 punkten sådan den lyder i lag av den 5 juni 1992 (492/92), 15 § 4 mom. och 16 § 1 mom. sådana de lyder i lag av den 19 februari 1971 (180/71), 18 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 19 december 1980 (972/80) och 18 § 2 mom. sådant det lyder i lag av samma dag (973/80), 29 § sådan den lyder ändrad genom nämnda lagar av den 3 december och den 9 maj 1975, 29 a § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 10 januari 1975 (6/75) och 29 a § 3 mom. sådant det lyder i lag av den 17 januari 1958 (16/58), samt

fogas till 6 §, sådan den lyder ändrad genom nämnda lagar av den 3 december 1965, den 31 december 1985 och den 30 november 1990 samt lag av den 11 december 1987 (1012/87), ett nytt 6 mom., varvid de nuvarande 6 och 7 mom. blir 7 och 8 mom., som följer:

6 §

Till en skadad eller insjuknad vars invaliditetsgrad är minst 30 procent betalas ersättning för kostnaderna för hemservice enligt 17 § 1 mom. 3 punkten socialvårdslagen, boendeservice enligt 17 § 1 mom. 4 punkten och stöd för närståendevård enligt 17 § 1 mom. 7 punkten i samma lag (710/82) samt för kostnaderna för sjukvårdstjänster enligt 14 § 1 mom. 2 punkten folkhälsolagen (66/72). Hyror eller motsvarande avgifter för servicebostäder eller stödbostäder ersätts dock inte. Om ersättning för hem- och boendeservice och för stöd för närståendevård stadgas närmare genom förordning.

En skadad eller insjuknad kan enligt vad som stadgas genom förordning dela sin rehabiliteringsperiod med maken.

6 a §

Vård och rehabilitering som en sjukvårdsansalt ger eller ordnar ersätts enligt de kostnader som den åsamkat kommunen eller samkommunen. Ersättning för vård och rehabilitering som

en hälsovårdscentral ger eller ordnar uträknas enligt 25 § folkhälsolagen. När ersättningen uträknas, avdras inte från kostnaderna de klientavgifter som uppbärs hos dem som begagnar servicen. Vad som stadgas om uträkning av ersättning för vård på vårdplats skall på motsvarande sätt tillämpas i fråga om ersättningsgilla kostnader för öppen vård vid hälsovårdscentral; härvid beräknas ersättningen dock enligt antalet besök. Ersättning för socialservice uträknas på samma sätt som för vård som en hälsovårdscentral ger eller ordnar, enligt de kostnader och prestationer som hänför sig till funktionen i fråga.

9 §

Dagpenning och livränta betalas till den som skall försörja sin maka och i 5 § avsedda barn under sju ton år, förhöjd med 30 procent av dagpenningen eller livräntan för den första anhöriga och med 20 procent för varje följande anhörig. Har den skadades eller insjuknades invaliditetsgrad fastställts till minst 80 procent, betalas dagpenning eller livränta dock förhöjd med 60 procent för den första anhöriga.

Är ett barn, om vilket den skadade eller

insjuknade skall dra försorg, sedan det fyllt sjutton år oförmöget att försörja sig på grund av en kroppslig eller själslig defekt som uppstått därförinnan, betalas dagpenningen eller livräntan på ansökan förhöjd med det belopp som nämns i 1 mom. Kan barn, sedan det fyllt sjutton år, på grund av studier icke vara i förvärvsarbete och kan det icke med egna inkomster bekosta sina studier, skall dagpenningen eller livräntan på ansökan utgå förhöjd med ovan i 1 mom. nämnt belopp tills barnet fyller tjugofyra år.

10 §

Såsom tilläggsdel till dagpenning eller livränta må utgivas:

1) åt den som på grund av en kroppsskada eller sjukdom har råkat i ett så hjälplöst läge att han inte kan reda sig utan någon annans hjälp eller vars svåra skada eller sjukdom annars åsamkar honom osedvanligt men, högst 20 mark per dag så länge nämnda förutsättningar föreligger, dock inte längre tid än sex månader från inledandet av sådan vård på sjukhus eller någon annan anstalt som ersätts med stöd av denna lag och som uppskattas bli bestående;

5) åt den vars invaliditetsgrad är minst 20 procent och vars utkomst på grund av kostnader för sjukdom som drabbat honom eller en i 9 § 1 och 3 mom. nämnd anhörig eller av andra särskilda skäl har försvårats, högst 1 700 mark om året; om den skadade eller insjuknade har fyllt 65 år eller om det kan bedömas att de förhållanden som här avses kommer att fortbestå tills vidare, får tilläggsdel till livränta även beviljas i förskott, dock inte längre tid än sex månader från inledandet av sådan vård på sjukhus eller någon annan anstalt som ersätts med stöd av denna lag och som uppskattas bli bestående.

15 §

Till barn, barnbarn och syskon betalas försörjningspension fram till sjutton års ålder. Om en sådan försörjningspensionstagare eller ett sådant barn som vid den skadades eller insjuknades död hade fyllt sjutton år till följd av någon därförinnan uppkommen kroppslig eller själslig defekt inte kan försörja sig, betalas till honom på ansökan försörjningspension. Likaså

betalas till ett barn som har fått försörjningspension och som efter att ha fyllt sjutton år på grund av studier inte kan vara i förvärvsarbete och som inte med egna inkomster kan bekosta sina studier, på ansökan försörjningspension tills barnet fyller tjugofyra år. Försörjningspension betalas under här stadgade förutsättningar och till samma belopp även till den skadades eller insjuknades barn, som denne vid sin död försörjde och som hade fyllt sjutton år.

16 §

Till en änka som får försörjningspension eller som blivit förvägrad försörjningspension på grund av någon annan ersättning som nämns i 14 § 3 mom. kan på ansökan beviljas tilläggsförsörjningspension för viss tid eller, om hon har fyllt 65 år, tills vidare, om hennes möjligheter att reda sig med egna inkomster på grund av förvärvsoförmåga, sjukdom eller sina försörjningspension åtnjutande barns sjukdom eller av andra särskilda skäl har försvårats.

Till ett föräldralöst barn eller en förälder som får försörjningspension kan likaså för tryggande av en skälig utkomst på ansökan beviljas tilläggsförsörjningspension för viss tid eller, vid uppnådd 65 års ålder, tills vidare.

18 §

En skadad eller insjuknad vars invaliditetsgrad i enlighet med 8 § har fastställts till minst 20 procent kan på ansökan beviljas tilläggsränta för viss tid eller, om han har fyllt 65 år, tills vidare. Tilläggsräntans fulla belopp är, om sökandens invaliditetsgrad fastställts till minst 30 procent, beroende på den skadades eller insjuknades varaktiga boningsorts dyrhetsgrad 4 800 respektive 4 100 mark om året samt, om invaliditetsgraden fastställts till en lägre procent än 30, på motsvarande sätt 3 200 respektive 2 750 mark om året. Orternas dyrhetsklassificering fastställs av social- och hälsovårdsministeriet.

Till en skadad eller insjuknad som inte har fasta årsinkomster eller vars fasta årsinkomster när upp högst till en av social- och hälsovårdsministeriet fastställd gräns betalas tilläggsränta till fullt belopp. Överskrider årsinkomsten den fastställda inkomstgränsen för full tilläggsränta, minskas den tilläggsränta som skall utbetalas med ett belopp som motsvarar det överskjutande beloppet. Som fast årsinkomst,

till vilken inte räknas ersättning som enligt denna lag betalas på grundval av egen skada eller sjukdom, anses enligt prövning den sannolika regelbundna inkomsten per år.

25 §

Grundar sig ett laga kraft vunnet beslut som meddelats med stöd av denna lag på en oriktig eller bristfällig utredning eller är beslutet uppenbart inte lagenligt, kan försäkringsdomstolen på olycksfallsverkets framställning efter att ha hört sakägaren, eller på ansökan av den som saken gäller, undanröja beslutet och ta upp ärendet till ny behandling eller bestämma att olycksfallsverket skall ta upp ärendet till ny behandling. Sedan olycksfallsverket har gjort en ovan nämnd framställning kan verket, tills saken har avgjorts på nytt, avbryta utbetalningen av ersättning tillfälligt eller betala den till ett belopp som överensstämmer med framställningen.

Utan hinder av tidigare beslut kan även olycksfallsverket ta upp ett ärende till ny behandling, om det är fråga om beviljande av förvägrad förmån eller höjning av beviljad förmån.

Om extraordinärt ändringssökande gäller dessutom vad som stadgas i 31 kap. rättegångsbalken.

29 §

I beslut av olycksfallsverket sökes ändring hos försäkringsdomstolen medelst skriftliga besvär senast före klockan 12 den trettonde dagen efter den dag, då besväranden erhöll del av beslutet. I olycksfallsverkets beslut i fall, som avses i 32 och 33 §§, må ändring dock ej sökas.

I försäkringsdomstolens utslag får ändring inte sökas genom besvär.

Om rätt att tillstålla försäkringsdomstolen en besvärsskrift med posten eller genom förmedling av bud stadgas särskilt.

Om inte något annat visas i samband med besvär, anses ändringssökanden ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter den dag då det postades från olycksfallsverket under av honom uppgiven adress.

29 a §

För behandling av ärenden på vilka denna lag skall tillämpas finns vid försäkringsdomstolen såsom i lagen om försäkringsdomstolen

(14/58) avsedda lekmanaledamöter två militärledamöter som skall inneha officerstjänst eller befattningsofficerstjänst och tre ledamöter som har kännedom om ersättningstagarnas förhållanden samt ett tillräckligt antal suppleanter. Av lekmanaledamöterna deltar samtidigt i försäkringsdomstolens sammanträde, beroende på sakens natur två ledamöter som har kännedom om ersättningstagarnas förhållanden eller en militärledamot och en ledamot som har kännedom om ersättningstagarnas förhållanden. En militärledamot deltar i regel i handläggningen endast när det är fråga om skada, sjukdom, dödsfall eller försvinnande som inträffat under tjänstgöring i fredstid.

Militärledamöterna och de ledamöter som har kännedom om ersättningstagarnas förhållanden skall delta i handläggningen, om det i ärendet är fråga om huruvida kroppsskada, sjukdom, dödsfall eller försvinnande berättigar till ersättning enligt denna lag, eller om så särskilt stadgas i lagen om försäkringsdomstolen.

1. Denna lag träder i kraft den 199 . Stadgandet i 9 § 1 mom. tillämpas dock från och med den 1 juli 1994.

2. Genom denna lag upphävs 2 mom. i ikraftträdelsestadgandet i lagen den 31 december 1985 om ändring av lagen om skada, ådragen i militärtjänst (1116/85).

3. Om betalningen av den tilläggsdel till livränta som avses i 10 § 1 mom. 1 punkten med stöd av ett stadgande som varit gällande innan denna lag trätt i kraft har avbrutits till följd av att vård på anstalt fortgått i minst två månader, betalas inte nämnda tilläggsdel. Den här avsedda tilläggsdelen betalas dock till en skadad eller insjuknad som när lagen träder i kraft tillfälligt är frånvarande från anstaltsvård, så länge frånvaron pågår.

4. De beslut för viss tid som gäller skadade eller insjuknade som har fyllt 65 år innan lagen träder i kraft och som får sådan tilläggsdel till livränta enligt 10 § 1 mom. 5 punkten eller sådan tilläggsränta enligt 18 § som beviljats för viss tid ändras när lagen träder i kraft så att de gäller tills vidare.

5. Stadgandena i 25 § tillämpas även på de beslut av olycksfallsverket och de utslag av försäkringsdomstolen som meddelats innan denna lag trätt i kraft.

6. På de besvär som är anhängiga vid

försäkringsdomstolen när lagen träder i kraft samt på de besvär som anförts över av olycksfallsverket före lagens ikraftträdande meddelade beslut och som inkommer till försäkrings-

domstolen inom stadgad tid tillämpas 29 § sådan den lyder när denna lag träder i kraft.

7. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Helsingfors den 24 september 1993

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Social- och hälsovårdsminister *Jorma Huuhtanen*

Lag

om ändring av lagen om skada, ådragen i militärtjänst

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 28 maj 1948 om skada, ådragen i militärtjänst (404/48), 6 § 4 mom., 6 a § 2 mom., 9 § 1 och 3 mom., 10 § 1 mom. 1 och 5 punkten, 15 § 4 mom., 16 § 1 och 2 mom., 18 § 1 och 2 mom., 25 och 29 §§ samt 29 a § 1 och 3 mom.,

av dessa lagrum 6 § 4 mom. sådant det lyder i lag av den 30 november 1990 (1049/90), 9 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 31 december 1985 (1116/85), 9 § 3 mom. och 16 § 2 mom. sådana de lyder i lag av den 3 december 1965 (622/65), 10 § 1 mom. 1 punkten sådan den lyder i lag av den 9 maj 1975 (304/75), 10 § 1 mom. 5 punkten sådan den lyder i lag av den 5 juni 1992 (492/92), 15 § 4 mom. och 16 § 1 mom. sådana de lyder i lag av den 19 februari 1971 (180/71), 18 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 19 december 1980 (972/80) och 18 § 2 mom. sådant det lyder i lag av samma dag (973/80), 29 § sådan den lyder ändrad genom nämnda lagar av den 3 december och den 9 maj 1975, 29 a § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 10 januari 1975 (6/75) och 29 a § 3 mom. sådant det lyder i lag av den 17 januari 1958 (16/58), samt

fogas till 6 §, sådan den lyder ändrad genom nämnda lagar av den 3 december 1965, den 31 december 1985 och den 30 november 1990 samt lag av den 11 december 1987 (1012/87), ett nytt 6 mom., varvid de nuvarande 6 och 7 mom. blir 7 och 8 mom., som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Till en skadad eller insjuknad vars invaliditetsgrad är minst 30 procent betalas ersättning för kostnaderna för hemservice som avses i 17 § 1 mom. 3 punkten socialvårdslagen (710/82) och för kostnaderna för boendeservice som avses i 17 § 1 mom. 4 punkten i samma lag samt för sjukvårdstjänster som avses i 14 § 1 mom. 2 punkten folkhälsolagen (66/72). Hyror eller motsvarande avgifter för servicebostäder eller stödbostäder ersätts dock inte. Om ersättning för hem- och boendeservice stadgas närmare genom förordning.

Till en skadad eller insjuknad vars invaliditetsgrad är minst 30 procent betalas ersättning för kostnaderna för hemservice enligt 17 § 1 mom. 3 punkten socialvårdslagen, boendeservice enligt 17 § 1 mom. 4 punkten och stöd för närståendevård enligt 17 § 1 mom. 7 punkten i samma lag (710/82) samt för kostnaderna för sjukvårdstjänster enligt 14 § 1 mom. 2 punkten folkhälsolagen (66/72). Hyror eller motsvarande avgifter för servicebostäder eller stödbostäder ersätts dock inte. Om ersättning för hem- och boendeservice och för stöd för närståendevård stadgas närmare genom förordning.

En skadad eller insjuknad kan enligt vad som stadgas genom förordning dela sin rehabiliteringsperiod med maken.

6 a §

Ersättningen uträknas, om inte annat överenskommit, enligt de genomsnittliga kostnaderna. Då ersättningen uträknas, avdras inte från kostnaderna de allmänna avgifter och ersättningar som uppbärs hos dem som begär

Vård och rehabilitering som en sjukvårdsanstalt ger eller ordnar ersätts enligt de kostnader som den åsamkat kommunen eller samkommunen. Ersättning för vård och rehabilitering som en hälsovårdscentral ger eller ordnar uträknas

Gällande lydelse

nar servicen. I övrigt uträknas ersättningen för vård som sjukvårdsanstalt ger eller ordnar, på det sätt som stadgas i 23 § lagen om kommunala allmänna sjukhus. Ersättning för vård som hälsovårdscentral ger eller ordnar uträknas på motsvarande sätt enligt 25 § folkhälsolagen. Vad som stadgas om uträkning av ersättning för vård på vårdplats skall på motsvarande sätt tillämpas i fråga om ersättningsgilla kostnader för öppen vård vid hälsovårdscentral; härvid beräknas ersättningen dock enligt antalet besök. Ersättning för socialservice uträknas på samma sätt som för vård som hälsovårdscentral ger eller ordnar, så att ersättning för hemservice uträknas enligt de kostnader och prestationer som hänför sig till den funktion som är i fråga.

9 §

Dagpenning och livränta betalas till den som skall försörja sin maka och i 5 § åsyftade barn under sjutton år, förhöjda med 30 procent av dagpenningen eller livräntan för den första anhöriga och med 20 procent för varje följande anhörig. Har den skadades eller insjuknades invaliditetsgrad fastställts till minst 80 procent, betalas dagpenning eller livränta dock förhöjd med 60 procent för den första anhöriga. *Ges den skadade eller insjuknade under en längre tid än tre månader sådan vård på sjukhus eller i annan anstalt som ersätts enligt denna lag, betalas dagpenningen eller livräntan likväl förhöjd med 30 procent för den tid som överstiger 3 månader.*

Är barn, om vilket den skadade eller insjuknade har att draga försorg, sedan det fyllt sjutton år, på grund av kroppslig eller själslig defekt, som uppstått därförinnan, oförmöget att försörja sig, må på ansökan bestämmas, att dagpenningen eller livräntan skall utgå förhöjd med ovan i 1 mom. nämnt belopp så länge sagda tillstånd forbestår. Kan barn, sedan det fyllt sjutton år, på grund av studier icke vara i förvärvsarbete och kan det icke med egna inkomster bekosta sina studier, skall dagpenningen eller livräntan på ansökan utgå förhöjd med ovan i 1 mom. nämnt belopp tills barnet fyller tjugofyra år.

Föreslagen lydelse

enligt 25 § folkhälsolagen. När ersättningen uträknas, avdras inte från kostnaderna de klientavgifter som uppbärs hos dem som begagnar servicen. Vad som stadgas om uträkning av ersättning för vård på vårdplats skall på motsvarande sätt tillämpas i fråga om ersättningsgilla kostnader för öppen vård vid hälsovårdscentral; härvid beräknas ersättningen dock enligt antalet besök. Ersättning för socialservice uträknas på samma sätt som för vård som en hälsovårdscentral ger eller ordnar, enligt de kostnader och prestationer som hänför sig till funktionen i fråga.

9 §

Dagpenning och livränta betalas till den som skall försörja sin maka och i 5 § avsedda barn under sjutton år, förhöjd med 30 procent av dagpenningen eller livräntan för den första anhöriga och med 20 procent för varje följande anhörig. Har den skadades eller insjuknades invaliditetsgrad fastställts till minst 80 procent, betalas dagpenning eller livränta dock förhöjd med 60 procent för den första anhöriga.

Är ett barn, om vilket den skadade eller insjuknade skall dra försorg, sedan det fyllt sjutton år oförmöget att försörja sig på grund av en kroppslig eller själslig defekt som uppstått därförinnan, betalas dagpenningen eller livräntan på ansökan förhöjd med det belopp som nämns i 1 mom. Kan barn, sedan det fyllt sjutton år, på grund av studier icke vara i förvärvsarbete och kan det icke med egna inkomster bekosta sina studier, skall dagpenningen eller livräntan på ansökan utgå förhöjd med ovan i 1 mom. nämnt belopp tills barnet fyller tjugofyra år.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §

Såsom tilläggsdel till dagpenning eller livränta må utgivas:

1) åt den, som till följd av kroppsskada eller sjukdom råkat i ett så hjälplöst läge, att han icke kan reda sig utan annans hjälp, eller vars svåra skada eller sjukdom eljest åsamkar honom osedvanligt men, högst 20 mark per dag så länge sagda förutsättningar äro för handen, dock ej för den tid, under vilken honom lämnas vård på sjukhus eller annan anstalt under en längre tid än två månader;

1) åt den som *på grund av* en kroppsskada eller sjukdom har råkat i ett så hjälplöst läge att han inte kan reda sig utan *någon* annans hjälp eller vars svåra skada eller sjukdom *annars* åsamkar honom osedvanligt men, högst 20 mark per dag så länge *nämnda* förutsättningar *föreligger, dock inte längre tid än sex månader från inledandet av sådan vård på sjukhus eller någon annan anstalt som ersätts med stöd av denna lag och som uppskattas bli bestående;*

5) till den vars invaliditetsgrad är minst tjugoprocent och vars utkomst till följd av kostnader för sjukdom som drabbat honom eller en i 9 § 1 och 3 mom. nämnd anhörig, eller och av andra särskilda skäl har försvärats, högst 1 700 mark om året; kan det bedömas att de förhållanden som här avses kommer att fortbestå tills vidare, får tilläggsdel även beviljas i förskott för viss tid.

5) åt den vars invaliditetsgrad är minst 20 procent och vars utkomst *på grund av* kostnader för sjukdom som drabbat honom eller en i 9 § 1 och 3 mom. nämnd anhörig eller av andra särskilda skäl har försvärats, högst 1 700 mark om året; *om den skadade eller insjuknade har fyllt 65 år eller om det kan bedömas att de förhållanden som här avses kommer att fortbestå tills vidare, får tilläggsdel till livränta även beviljas i förskott, dock inte längre tid än sex månader från inledandet av sådan vård på sjukhus eller någon annan anstalt som ersätts med stöd av denna lag och som uppskattas bli bestående.*

15 §

Till barn, barnbarn och syskon erlägges försörjningspension intill sjutton års ålder. Kan sådan försörjningspensionstagare eller sådant barn, som vid den skadades eller insjuknades död hade fyllt sjutton år, till följd av därförinnan uppkommen kroppslig eller själslig defekt icke försörja sig, *må försörjningspension på ansökan erläggas så länge detta tillstånd fortbestår.* Likaså erlägges till barn, som åtnjutit försörjningspension och som efter att ha fyllt sjutton år på grund av studier icke kan vara i förvärvsarbete och som icke med egna inkomster kan bekosta sina studier, på ansökan försörjningspension tills barnet fyller tjugofyra år. Försörjningspension erlägges under här stadgade förutsättningar och till samma belopp även till den skadades eller insjuknades barn, som denne vid sin död hade att draga försorg om och som hade fyllt sjutton år.

Till barn, barnbarn och syskon *betalas* försörjningspension *fram till* sjutton års ålder. *Om* en sådan försörjningspensionstagare eller ett sådant barn som vid den skadades eller insjuknades död hade fyllt sjutton år till följd av *någon* därförinnan uppkommen kroppslig eller själslig defekt *inte kan* försörja sig, *betalas till honom på ansökan försörjningspension.* Likaså *betalas* till ett barn som har *fått* försörjningspension och som efter att ha fyllt sjutton år på grund av studier icke kan vara i förvärvsarbete och som icke med egna inkomster kan bekosta sina studier, på ansökan försörjningspension tills barnet fyller tjugofyra år. Försörjningspension *betalas* under här stadgade förutsättningar och till samma belopp även till den skadades eller insjuknades barn, som denne vid sin död *försörjde* och som hade fyllt sjutton år.

Gällande lydelse

16 §

Åt änka, som åtnjuter försörjningspension eller som blivit förvägrad försörjningspension på grund av i 14 § 3 mom. nämnd annan ersättning, må på ansökan beviljas tilläggsförsörjningspension för viss tid, om hennes möjligheter att reda sig med egna inkomster på grund av förvärvsoförmåga, sjukdom eller sina försörjningspension åtnjutande barns sjukdom eller av annan synnerlig orsak försvårats.

Åt försörjningspension åtnjutande föräldralöst barn eller föräldrar må likaså på ansökan beviljas tilläggsförsörjningspension för viss tid för tryggnade av en skälig utkomst.

18 §

Skadad eller insjuknad, vars invaliditetsgrad i enlighet med *stadgandena* i 8 § är fastställd till minst 20 procent, kan på ansökan beviljas tilläggsranta för viss tid. Tilläggsröntans fulla belopp är, såframt sökandens invaliditetsgrad fastställt till minst 30 procent, allt efter den skadades eller insjuknades varaktiga boningsorts dyrhetsgrad 4 800 respektive 4 100 mark om året samt, om invaliditetsgraden fastställts till en lägre procent än 30, på motsvarande sätt 3 200 respektive 2 750 mark om året. Orternas dyrhetsklassificering fastställs av social- och hälsovårdsministeriet.

Till skadad eller insjuknad, som inte har fasta årsinkomster eller vars fasta årsinkomster når upp högst till en av social- och hälsovårdsministeriet fastställd inkomstgräns, utgår tilläggsranta till fullt belopp. Överskrider årsinkomsten den fastställda inkomstgränsen för full tilläggsranta, minskas den tilläggsranta som skall utbetalas med ett belopp som motsvarar det överskjutande beloppet. Såsom fast årsinkomst, vartill ej räknas ersättning som enligt denna lag utgår på grundval av egen skada eller sjukdom, anses enligt prövning den sannolika regelbundna inkomsten per år *under den tid, för vilken tilläggsranta fastställs*.

25 §

Befinnes senare, att den utredning, varpå beslut om livränta, tilläggsranta eller försörj-

Föreslagen lydelse

16 §

Till en änka som *får* försörjningspension eller som blivit förvägrad försörjningspension på grund av *någon annan ersättning som nämns i 14 § 3 mom.* kan på ansökan beviljas tilläggsförsörjningspension för viss tid *eller, om hon har fyllt 65 år, tills vidare*, om hennes möjligheter att reda sig med egna inkomster på grund av förvärvsoförmåga, sjukdom eller sina försörjningspension åtnjutande barns sjukdom eller av *andra särskilda skäl* har försvårats.

Till ett föräldralöst barn eller en förälder som får försörjningspension kan likaså för tryggnade av en skälig utkomst på ansökan beviljas tilläggsförsörjningspension för viss tid eller, vid uppnådd 65 års ålder, tills vidare.

18 §

En skadad eller insjuknad vars invaliditetsgrad i enlighet med 8 § har fastställts till minst 20 procent kan på ansökan beviljas tilläggsranta för viss tid *eller, om han har fyllt 65 år, tills vidare*. Tilläggsröntans fulla belopp är, om sökandens invaliditetsgrad fastställt till minst 30 procent, *beroende på* den skadades eller insjuknades varaktiga boningsorts dyrhetsgrad 4 800 respektive 4 100 mark om året samt, om invaliditetsgraden fastställts till en lägre procent än 30, på motsvarande sätt 3 200 respektive 2 750 mark om året. Orternas dyrhetsklassificering fastställs av social- och hälsovårdsministeriet.

Till en skadad eller insjuknad som inte har fasta årsinkomster eller vars fasta årsinkomster når upp högst till en av social- och hälsovårdsministeriet fastställd *gräns betalas* tilläggsranta till fullt belopp. Överskrider årsinkomsten den fastställda inkomstgränsen för full tilläggsranta, minskas den tilläggsranta som skall utbetalas med ett belopp som motsvarar det överskjutande beloppet. Som fast årsinkomst, *till vilken inte* räknas ersättning som enligt denna lag *betalas* på grundval av egen skada eller sjukdom, anses enligt prövning den sannolika regelbundna inkomsten per år.

25 §

Grundar sig ett laga kraft vunnet beslut som meddelats med stöd av denna lag på en oriktig

Gällande lydelse

ningspension grundas, är väsentligen oriktig eller bristfällig, äger den myndighet, som senast avgjort saken, befogenhet att, för såvitt fråga är om ersättningens storlek, efter sakägarnas hörande upphäva sitt beslut och upptaga saken till förnyad behandling.

29 §

I beslut av statens olycksfallsbyrå sökes ändring hos försäkringsdomstolen medelst skriftliga besvär senast före klockan 12 den trettionde dagen efter den dag, då besväranden erhöll del av beslutet. I statens olycksfallsbyrås beslut i fall, som avses i 32 och 33 §§, må ändring dock ej sökas.

I försäkringsdomstolens utslag, försåvitt fråga är om huruvida kroppsskada, sjukdom, dödsfall eller försvinnande berättigar till ersättning enligt denna lag, må ändring sökas hos högsta domstolen senast den sextionde dagen efter den dag, då besväranden fått del av försäkringsdomstolens utslag, före klockan 12. Försäkringsdomstolens utslag är slutligt i de fall, som avses i 12 §, i de i 14 § avsedda fall, som gälla på invaliditetsgrad baserad försörjningspension, samt i dem som avses i 15 § 4 mom. och 16, 16 a, 18 och 42 §§, så ock dess utslag angående i 5 § 1 mom. 2 och 3 punkterna avsedda personers rätt att erhålla försörjningspension, dock icke till den del fråga är om ovan i 1, 2 eller 3 § stadgade förutsättningar för ersättning.

Skola besvär över försäkringsdomstolens utslag icke omedelbart avvisas eller förkastas, skall svar avfordras motparten i tjänsteväg.

Högsta domstolens utslag må uppsättas utan redogörande del och fogas till försäkringsdomstolens utslag eller officiellt styrkt avskrift av detsamma.

Föreslagen lydelse

eller bristfällig utredning eller är beslutet uppenbart inte lagenligt, kan försäkringsdomstolen på olycksfallsverkets framställning efter att ha hört sakägaren, eller på ansökan av den som saken gäller, undanröja beslutet och ta upp ärendet till ny behandling eller bestämma att olycksfallsverket skall ta upp ärendet till ny behandling. Sedan olycksfallsverket har gjort en ovan nämnd framställning kan verket, tills saken har avgjorts på nytt, avbryta utbetalningen av ersättning tillfälligt eller betala den till ett belopp som överensstämmer med framställningen.

Utän hinder av tidigare beslut kan även olycksfallsverket ta upp ett ärende till ny behandling, om det är fråga om beviljande av förvägrad förmån eller höjning av beviljad förmån.

Om extraordinärt ändringssökande gäller dessutom vad som stadgas i 31 kap. rättegångsbalken.

29 §

I beslut av olycksfallsverket sökes ändring hos försäkringsdomstolen medelst skriftliga besvär senast före klockan 12 den trettionde dagen efter den dag, då besväranden erhöll del av beslutet. I olycksfallsverkets beslut i fall, som avses i 32 och 33 §§, må ändring dock ej sökas.

I försäkringsdomstolens utslag får ändring inte sökas genom besvär.

Gällande lydelse

Angående rätt att tillställa försäkringsdomstolen och högsta domstolen besvärsskrift med posten eller genom förmedling av bud är stadgat särskilt.

Försåvitt i samband med besvär icke annat visas, anses besväranden ha fått del av beslutet eller utslaget den sjunde dagen efter den dag, då detta, under av honom uppgiven adress, från statens olycksfallsbyrå eller försäkringsdomstolen inlämnats till posten.

29 a §

För handläggning av ärenden, på vilka denna lag skall tillämpas, finnas vid försäkringsdomstolen såsom i lagen om sagda domstol avsedda lekmanaledamöter två militärledamöter, av vilka den ena bör vara innehavare av officerstjänst och den andra av befattningsofficersbefattning, och två ledamöter, som äga kännedom om ersättningstagarnas förhållanden, samt erforderligt antal suppleanter för dem.

Militärledamöterna och de ledamöter, som äga kännedom om ersättningstagarnas förhållanden, skola beroende på den sakkunskap, som i ärendet närmast erfordras, deltaga i handläggningen, såvida i ärendet fråga är därom, huruvida kroppsskada, sjukdom, dödsfall eller försvinnande berättigar till ersättning enligt denna lag, eller såvida i lagen om försäkringsdomstolen så särskilt är stadgat.

Föreslagen lydelse

Om rätt att tillställa försäkringsdomstolen en besvärsskrift med posten eller genom förmedling av bud stadgas särskilt.

Om inte något annat visas i samband med besvär, anses ändringssökanden ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter den dag då det postades från olycksfallsverket under av honom uppgiven adress.

29 a §

För behandling av ärenden på vilka denna lag skall tillämpas finns vid försäkringsdomstolen såsom i lagen om försäkringsdomstolen (14/58) avsedda lekmanaledamöter två militärledamöter som skall inneha officerstjänst eller befattningsofficerstjänst och tre ledamöter som har kännedom om ersättningstagarnas förhållanden samt ett tillräckligt antal suppleanter. Av lekmanaledamöterna deltar samtidigt i försäkringsdomstolens sammanträde, beroende på sakens natur två ledamöter som har kännedom om ersättningstagarnas förhållanden eller en militärledamot och en ledamot som har kännedom om ersättningstagarnas förhållanden. En militärledamot deltar i regel i handläggningen endast när det är fråga om skada, sjukdom, dödsfall eller försvinnande som inträffat under tjänstgöring i fredstid.

Militärledamöterna och de ledamöter som har kännedom om ersättningstagarnas förhållanden skall delta i handläggningen, om det i ärendet är fråga om huruvida kroppsskada, sjukdom, dödsfall eller försvinnande berättigar till ersättning enligt denna lag, eller om så särskilt stadgas i lagen om försäkringsdomstolen.

1. Denna lag träder i kraft den 199 . Stadgandet i 9 § 1 mom. tillämpas dock från och med den 1 juli 1994.

2. Genom denna lag upphävs 2 mom. i ikraftträdelsestadgandet i lagen den 31 december 1985 om ändring av lagen om skada, ådragen i militärtjänst (1116/85).

3. Om betalningen av den tilläggsdel till livränta som avses i 10 § 1 mom. 1 punkten med stöd av ett stadgande som varit gällande innan

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

denna lag trätt i kraft har avbrutits till följd av att vård på anstalt fortgått i minst två månader, betalas inte nämnda tilläggsdel. Den här avsedda tilläggsdelen betalas dock till en skadad eller insjuknad som när lagen träder i kraft tillfälligt är frånvarande från anstaltsvård, så länge frånvaron pågår.

4. De beslut för viss tid som gäller skadade eller insjuknade som har fyllt 65 år innan lagen träder i kraft och som får sådan tilläggsdel till livränta enligt 10 § 1 mom. 5 punkten eller sådan tilläggsränta enligt 18 § som beviljats för viss tid ändras när lagen träder i kraft så att de gäller tills vidare.

5. Stadgandena i 25 § tillämpas även på de beslut av olycksfallsverket och de utslag av försäkringsdomstolen som meddelats innan denna lag trätt i kraft.

6. På de besvär som är anhängiga vid försäkringsdomstolen när lagen träder i kraft samt på de besvär som anförts över av olycksfallsverket före lagens ikraftträdande meddelade beslut och som inkommer till försäkringsdomstolen inom stadgad tid tillämpas 29 § sådan den lyder när denna lag träder i kraft.

7. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.
